

Prof. Dr.
Erman Artun Armağanı

ADANA/2015

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	vii
PROF. DR. ERMAN ARTUN'UN HAYAT HİKÂYESİ.....	ix
Bir Gün Bir Hoca Tanıdım ve Bütün Hayatım Değişti	
Yrd. Doç. Dr. Zekiye ÇAĞIMLAR	3
Kültüre ve Edebiyata Ömrünü Adamış İyi Bir İnsan, İyi Bir Bilim Adamı; Erman Hocam	
Yrd. Doç. Dr. Bülent ARI	5
PERTEV NAİLİ BORATAV'DAN BİR MEKTUP	
Doç. Dr. Eyüp AKMAN	7
TÜRK DESTANLARI VE HACI BEKTAŞ VELÎ VELÂYETNÂMESİ	
Prof. Dr. Ali Berat Alptekin	17
NAKARAT Doç. Dr. Erdoğan ALTINKAYNAK	32
GÖKSUN'LU BİR ÂŞIK: Bekir KARSLI	
Yrd. Doç. Dr. Bülent Arı	41
ANADOLU HALK ŞİİRİ GELENEĞİNDE KARACAOĞLAN'DAN RECEP HIFZI'YA ŞİİR MİRASI	
Prof. Dr. Ensar ASLAN	53
BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU (1913 GÖRELE-1975 İSTANBUL)	
Yrd. Doç. Dr. Bedri AYDOĞAN	65
HALK KÜLTÜRÜ KAYNAĞI OLARAK DİVAN ŞİİRİ	
Prof. Dr. H. Dilek Batıslam	89
EVLİYA ÇELEBİ'NİN SEYAHATNAMESİNDE YER ALAN TEDAVİ YÖNTEMLERİNİN HALK KÜLTÜRÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ	
Zekiye ÇAĞIMLAR	106
YÖRESEL BİR FIKRA TİPİ: TRABZONLU CANSIZ HOCA	
Prof. Dr. Ali ÇELİK	122
KURULUŞTA ÖRNEK PİR TİPİ: TURSUN FAKİH	
Prof. Dr. İsmet ÇETİN	136
KAHRAMANMARAŞ FIKRALARI	
Prof. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN	146
IMPACTS OF CONTEXTUAL CHANGES IN TURKISH CONCEPTS OF TRADITIONS	
Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu	173
KAZAKİSTAN'DA BİLMECE (=JUMBAK) SORMA GELENEĞİ	
Doç. Dr. Bayram DURBİLMEZ	181
BİR "ALTIN DAL" TORTUSU: "KADER ÇİÇEĞİ"	
Prof. Dr. Ali DUYMAZ	201
RUMELİ'DE TÜRK DESTANLARI	
Prof. Dr. Nimetullah HAFIZ	212
TÜRK ŞİİRİNDE VE MUSİKİSİNDE KÖÇEKLER, TAVŞAN OĞLANLARI, RAKSLAR	
Hayrettin İVGİN	219
TÜRK ATALAR VE KARŞILAŞTIRMALI HALK İNANMALARI	
Yaşar KALAFAT , Derya YELİS	233
KIBRIS TARİHİ İLE İLGİLİ İKİ ESKİ KAYNAK ÜZERİNDE BİR İNCELEME	
Prof. Dr. Metin KARADAĞ	278

PERTEV NAILİ BORATAV'DAN BİR MEKTUP

Doç. Dr. Eyüp AKMAN

Kastamonu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
eakman@kastamonu.edu.tr

Pertev Naili Boratav adını ilk kez üniversitede duymuştum. 1992 yılında kazandığım Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne kaydolmuş ve heyecanla dersimize gelecek olan hocaları bekliyorduk. Benim gibi Ticaret Lisesi'nden mezun biri için farklı hocalar görmek, onlarla tanışmak ve tamamen yabancı olduğum bir sahaya ilk adımı atmak bana hem heyecan hem de heyecanla karışık bir korku veriyordu. İlk dersimizin ne olduğunu hatırlamıyorum. Ama Halk Edebiyatı dersini ve dersin hocasını çok iyi hatırlıyorum. Dersin hocası Prof. Dr. Muhan Bali idi. Hocanın adı garip gelmişti ilk önceleri bize. Ne demekti Muhan? Ufak bir araştırma neticesinde, sonra hiç unutmayacağımız bu adın anlamını bulmuştuk. Hoca, Göktürk kağanı Mukan ile aynı adı taşıyordu.

Günler haftalar geçtikçe hem okula, hem şehre hem de hocalara iyice alışıyorduk. Özellikle Muhan Bey'in derslerini iple çekiyoordum. Onun hoş sohbeti, anıları kendisini dinlettiriyordu. Hocanın dilinden düşürmediği birkaç isim vardı. Bunlar; Tanpınar, Kaplan ve Boratav idi. Özellikle bu sonuncunun adını sadece Muhan Bey'den duymuyor, halk edebiyatı kitaplarında Boratav adına sıkça rastlıyorduk. Tanpınar ve Kaplan'ın hayatta olmadığını biliyordum. Boratav hakkında ise bir fikrim yoktu. Bir gün ders esnasında Muhan Bey(galiba ikinci sınıftayken), Boratav'ın Paris'te olduğundan söz etti. Böylelikle yaşadığını öğrenmiş oldum. Fırsatı değerlendirmek istedim. Pek az öğrencinin odasına gitmeye cesaret ettiği Muhan Bey'in odasına gittim. Hoca, her zaman ki gibi ayakta, bir şeylerle meşguldü. Hepimizi tanıdığı için, adımla hitap ederek "Kısa ve öz, Eyüp" dedi. Ben de hemen konuya girip Boratav'ın adresinin kendisinde olup olmadığını sordum. Hoca da "var" deyince hemen adresi istedim. Hoca hem şaşırmış hem de sevinmişti. Adresi bir kağıda yazdım. Muhan Bey, eğer mektuba yanıt alırsam cevap mektubunu görmek istediğini söyledi.

İlk işim Boratav'a mektup yazmak oldu. Mektup okulda, yurttaki kaybolur diyerekten adresimi memleket adresi olarak verdim. Her hafta evdekilere bana Fransa'dan bir mektup gelip gelmediğini soruyordum. Aldığım cevap olumsuzdu. Birkaç kez Muhan Bey de "cevap var mı" diye sormuştu. Umudum kırılmıştı. Böylelikle üçüncü sınıf öğrencisi olmuştum. Fakat yılmadım. Boratav'a bir mektup daha yazdım. Bu sefer kendileri bana bir cevap yazdılar. Mektup 4 Ağustos 1995 tarihini taşıyor. Aşağıda tıpkı

basımı ve metnini verdiğim mektup işte o mektup. Boratav'ın mektubuna, eşi Hayrünnisa hanım da ilavelerde bulunmuştur. Şu an iki hoca da hayatta değil. Kendilerine Allah'tan rahmet , bana o günleri hatırlatan ve bu mektubun yayınlanmasına vesile olan Prof. Dr. Erman Artun hocama da sağlıklı ve uzun ömür diliyorum.

Cap d'Ail
4.8.1995

Aziz Eyüp Akman,

3 Temmuz tarihli mektubunuzu aldım. Daha önce yazdığınızı söylediğiniz mektup elime geçmedi. Belki ben buraya gelmeden az önce P.T.T. idaresi onu Iury adresime gönderdi. Dönüşümde onu mektup kutumda bulurum.

Mektubunuza cevap vermekte geciktim. Kusuruma bakmayın.

Derlemeleriniz üzerine verdiğiniz haberler beni ayrıca sevindirdi. Benim “Yüz Soruda Türk Folkloru” ve “Yüz Soruda Türk Halk Edebiyatı” adlı kitaplarımdan derlemelerinizi yayına hazırlarken yeterince yararlanmış olacaksınız. Elinizdeki metinler büyük yekün tutuyorsa bunları : 1) Halk edebiyatı 2) Folklor olarak iki ayrı cilt halinde yayınlarsınız. Yoksa bir cilt halinde : 1) Folklor, 2) Halk edebiyatı olarak düzenlersiniz.

Haydi hoşça kalın, aziz dostum, meslektaşım. Size çalışmalarınızda başarılar diler gözlerinizden öperim.

P. Naili

Pertev BORATAV

1, Avenue du General Lederc

94200 IURY-su SEINE (Fransa)

Eylül başına kadar:

56, Avenue du 3 Septembre

06320 Cap d'Ail (Fransa)

Sayın Akman,

Ben de Pertev'in mektubuna birkaç satır ilave edeyim. Pertev 1952 senesinde ilmî çalışmalarına devam edebilmek için Fransa'ya geldiği zaman, ben devlet konservatuvarında Almanca hocası idim, emekli devri için yedi sene daha Türkiye'de çalıştım, sonra, ben de Fransa'ya geldim. Türkiye'de yalnız kaldığım senelerde, tatil aylarında eşimin, yani Pertev'in bana verdiği direktiflere göre aylarca, memleketimizin icap eden yerlerinde masallarımız, adetlerimiz, türkülerimiz üzerinde tetkikler yapıp bunları Paris'e, Pertev'e yolladım. Elinde mevcut olan gençlik senelerinden beri yaptığı araştırmalara yardım ettim. Sonra emekli olup onun yanına gittiğim zaman, eşime onun işlerinde yardım ettim. Bütün bu çalışmalardan gelen sevinç ve üzüntülere dayanarak, genç folklorcu olan, çalışan ve mesleğini seven size, benim de birkaç tavsiyem olacak.

Pertev 1952 senesinde Fransa'ya gittiği zaman, Paris'te İlmî Araştırmalar Merkezi adını taşıyan ve devlete bağlı büyük bir müessese onu derhal kadrosuna aldı. Burada sadece ilmî neşriyatı ile tanınmış ilim adamları çalışır, neşriyat yaparlar. Pertev oradan emekli oluncaya kadar Türkçe, Almanca ve Fransızca dillerinde 20 eser neşretti. Yirminci eseri olan ve üstünde 40 sene bütün dünya arşivini tetkik ederek çalıştığı son eseri olan "Nasrettin Hoca" ismindeki eserini İstanbul'da Yapı Kredi Bankası basıyor. Çıkınca onu almanızı ve okumanızı tavsiye ederim.

Ben de folkloru seven ve o sahada bir çırak olarak çalışan benim de genç bir folklorcu olan size bir iki tavsiyem olacak.

Bu gün memleketimizde düne nazaran masallarımız, adetlerimiz, türkülerimiz her köyümüzde öteki köylerde yaşayanlardan ayrı renk ve kıymeti olan hazinelerimiz var, bugün köylü şehre göçüyor ve bizim nimetlerimiz, dedelerimizin bize bıraktığı ve memleket halkımızın kıymetini gösteren hazineler kayboluyor. Sizin gibi bu sahada çalışan gençlerin dünden kalan bu hazineleri durmadan toplaması ve memleket arşivine yardım etmesi lazım. Bugün çobanlarımız eskisi gibi kavalında memleket havalarını çalmıyor, küçük radyosu elinde koyunlarını sürüyor. Kış geceleri köyün misafir odasında toplanan köylü, masal yerine neler anlattığını sen daha iyi bilirsin. Durmadan çalışmak lazım. Selamlar.

Hayrünnisa Boratav

adet

association pour le développement des études turques

TURCICA
revue d'études turques

Cap d'Aix

4.8.1995

Aziz Eyyüp Akman.

3 Temmuz tarihli mektubunuzu aldım. Zaten önce yazdığınız röportajı mektup شما gesmedi. Baktı her biraya gelmedim. P.T.T. idaresi onu Yoz adresine gönderdi. Fikrâsında mu mektup kedi de bulurum. Mektubunuza cevap vermek, quicktime kusuruna katman.

Derlemeleriniz üzerine verdiginiz haberler beni ayrica coşandırdı. Benim "Yüz Sunda Türk Folkloru" ve "Yüz Sunda Türk Halk Edebiyatı" adlı kitaplarımda, derlemelerinizi gayet uygun şekilde yerlendireceğim. Yazmalarını olacağını. Elinizdeki metinler büyük yekim tutuyorsa bunları: 1) Halk Edebiyatı, 2) Folklor olarak iki ayrı cilt halinde yayınlanacak. İşleri bu cilt halinde: 1) Folklor, 2) Halk Edebiyatı olarak düzenlersiniz.

Haydi hoşça kalın, aziz dostum, mas Beklemen.
Lige çalışmalarınızda başarılar diler, gelişmelerinizden
öperim.

P. N. N. N.

Batır BOA ATAY
1, Avenue du Général Leclerc
94 200 L'URY-sur-Seine (France)

Enkil hayırla kalsın

15.9.1995
06320 Cap d'Aix (France)

Bu gün 50'yanınzı eskü gubi keldin da niemlekt 9. agosto. 1945
Havaların calınaxor. künk radiyosı ekinde Koxunların
Amirxon. Kız gecleri künk mürşir otkasın da tıplanan
Köyli maral zerine mürşir attı. qını sen daha işi bulırsın. Haysın
sayın Ahman durmadı. c. alısma kışın s. elimle. Bırta

Fiter 1952. senesinde ilmi calımlarına devam edelmek için
Fransağa gittiği zaman, bu devlet konservatöründe almanca
hocası idim, emekli derri için gecleri daha Türkiyede salıstım
orına, ben de Fransağa geldim. Türkiyede yalnız kaldığım sen
lerde, Tarih ayılarında esimin, yani Fiterin sana verdiği kışık
kişlere göre aylarca, memleketinin için ıpp odun yerlerinde,
masallarını, adetlerini, Türkülerini, ingilizce tatbikler
yapıp bunları Paris, Fiter'e yolladım, ekinde mevcut olan
gençlik senlerinde ki, yaptığı araştırmalara yordim ettim,
sonra emekli olup onun yanına gittiğim zaman, esime onun
işinde yardım ettim, bütün bu calımlardan gelen sarı
ve nigün tülere dayanarak, genç fakıların olan calısın
ve meclisini seven size, beninde bu kış tavisin alacak.

Fether 1952 senesinde Transaya gittiği zaman, Paris'te ilmi
araştırma alar minkizi Jadini taşıyan v. devlete büyük bir
müessise onu derhal kadrosına aldı, burada sadece ilmi mesri
yolu ile tanınmış ilim adamları zehin, neşriyat yuğurlar. Fether
şadadan emekli oluncaya kadar Türkçe, Almanca ve Fransızca
dillerin de 20" eser mesri etti. Yirmiinci eseri olan v. istin
de 40 sene lütun dünyaya arzıyın tetkik ederek cehutiği
son eseri olan "Nasreddin Hoca" isimindeki eserini İstanbul
da yapı kredi bankası basıyor. Çekimce onu almanızı ve
akımanızı tavsiye edirim

Ben de fakhrı seven ve sahada bir cırah alırsak ca-
hian benim de genç bir fakhrı olan size bir iki tavsi-
ye edeceğim. Bu gün memleketimizde diine nazaran masalle
rimiz, âdetlerimiz, Türkçelerimiz her köşemizde öteki köş-
lerde yaşayanlar da aynı renk ve kıymet olan hazinelerini
var, bu gün köylü şehre göçüyor ve bizim nimetlerimizi
heleleryimizi bize bulaktığı ve memleket halkımızın kıymeti
ni gösteren hazineler kayboluyor. Sizden gibi had sahada
calisan gençlerin diinden kalan bu hazineleri durmada top-
lamas ve memleket arşivine yardım etmesi lazım.

Pan Aron

Sayın

Eyüp Akman

Emek Mahallesi

Mektep Sok. No 20

Safirhanolu

(TURGUT)

18

P. Bonatet
56, Avenue du 3 Septembre
06 320 Cap d'Ail
France.

enveloppe agréée par LA POSTE - Agrément N° 996 LdL 008/ 002

22. 11. 77

Topkapı sarayı Kap. d. 136
meclis-i kashin-ah 42. 2. 11-
xaplan meclisim de.
Meclis-i kashin-ah 42. 2. 11-
Cemal-i kashin-ah 42. 2. 11-
Cemal-i kashin-ah 42. 2. 11-

Keltien, Pukano-
Keltu.

A. N. K.